

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Марко Петков Димитров – Университет за национално и световно стопанство - София

Научна специалност: 2.2. История и археология (История на България – Стопанска история)

Относно: Конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент” в научна специалност „История на България” (История на Българското Възраждане), професионално направление 2.2. История и Археология.

Информация за конкурса

Конкурсът е обявен за нуждите на Регионален исторически музей – Велико Търново (отдел „История на България XV – XIX век“), публикуван в „Държавен вестник”, бр. 38 от 12.05.2017 г.

Кратка информация за кандидатите в конкурса

За конкурса е подал документи само един кандидат – д-р Светла Атанасова Атанасова, която е Главен уредник в отдел „История на България XV – XIX век” в РИМ – Велико Търново.

Атанасова е родена през 1969 г. в гр. Горна Оряховица. Завършва висшето си образование във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий” - пълен курс на обучение в Историческия факултет, с придобита специалност „История и география” и квалификация за учител по история и география.

От 2012 г. Атанасова е доктор по история с дисертационен труд на тема: „Производствени и търговски структури в Търново през Възраждането”.

Изпълнение на изискванията за заемане на академичната длъжност

За конкурса кандидатката е представила научна продукция, която отговаря на критериите за заемане на академичната длъжност „доцент“. Това са една монография, една книга в съавторство, 17 статии и научни съобщения и 6 статии под печат. Наред с това Атанасова съставител (в съавторство) на каталог, както и на една „Хроника за дейността на РИМ – В. Търново (в съавторство) – все иманентни музейни дейности.

Кратка характеристика на представените научни трудове/публикации

Основните научни интереси на Атанасова са ориентирани към изследването стопанската и социална история на българските земи в периода 17-19 в., по-специално района на гр. Велико Търново. Освен това тя е насочила своето внимание и към отделни по-специфични области на нашето минало, които са съществени за нейната дейност като музеен работник – хералдика и сфрагистика, църковно строителство и духовно развитие през Възраждането, възрожденски дарители, националноосвободителни движения (15-19 в.).

Самостоятелната монография, предложена от Атанасова, е на тема „Арбанаси. Търговия и търговски връзки през XVII-XIX век“. Както личи от заглавието книгата е изцяло в областта на стопанската история на българските земи през периода 17-19 в. Монографията представлява книжно тяло от 246 стр., разпределени в увод, три глави, заключение, именен показалец, приложения съкращения и библиография. Авторката използва 16 фонда от 1 централен и 3 регионални архива; 21 сборника с публикувани документи; спомените на 4-ма възрожденски дейци и 59 научни публикации. Основният текст на книгата е 184 страници.

Монографията е структурирана изцяло на хронологичен принцип. От гледна точка на стопанската история този избор не е съвсем удачен, тъй като по този начин се „разкъсват“ стопанските процеси и дейности в отделни глави и така не е възможно те да се разглеждат като отделни сфери на икономиката като се покаже тяхното вътрешно развитие през определените като хронологическа граница вековете - например участието на арбанасчани във вътрешната търговия на Османската империя, или стоковите артикули, с които търгуват те през посочените в заглавието векове, промените в начина на водене на търговската дейност и др.

Използването на хронологическия подход прави изложението да изглежда повече етнографско и от вида на пътеписите и хрониките и го отдалечава в някаква степен от изследователско постижение в областта на стопанската история.

Написаното по-горе не омаловажава постиженията на Атанасова с написването на книгата. В справката за научните приноси са отбелязани 10 такива. По-съществени от тях, които откриваме в текста и се съгласяваме с тях, са:

- публикуването на неизползван до сега изворов материал, осветляващ още повече облика на Арбанаси, като един от важните търговски центрове в българските земи през Възраждането;
- очертаването на етапи в стопанското развитие на Арбанаси през разглеждания в книгата период и създаване на възможно по-пълна картина на търговията и търговските връзки на селището с други части на Османската Империя, както и с отделни региони и държави в Европа;
- принос е и направеният опит да се разкрие връзката и взаимодействието между структурите, създавани от стопанските дейци в Арбанаси във времето, и нормативните актове на османската държава, създаващи общата среда за търговия в Империята.

В заключение може да се отбележи, че представения от Атанасова хабилитационен труд има своето място в историографията по история на Българското възраждане. С нея се хвърля повече светлина върху стопанските процеси, развиващи се в търновския регион през тази епоха. За стопанската история книгата е ценна преди всичко с вкарването в научен оборот на значителното количество конкретна икономическа информация от статистически характер, която може да стане снова за по-нататъшни изследователски усилия в тази област. Освен това книгата има своето значение за социалната история, краеведството и етнографията.

Статиите и научни съобщения, представени от Атанасова, са от различни научни области, но и в тях преобладават тези, които се отнасят до стопанската история на Арбанаси и региона през изследвания исторически период.

Като научно-приложни приноси в творчеството и дейността на кандидатката могат да се посочат:

- заемането на ръководни длъжности на различни нива в РИМ – Велико Търново от 2002 г. до сега;
- членството в Редакционната колегия Известия на Регионален исторически музей – Велико Търново;
- авторство и съавторство на 5 изложби, някои от които с мобилен характер (по-голям популяризаторски ефект на изложението);
- участието в проект на програма ФАР „Развитие на българския туризъм“ и проект „Културни маршрути – стари столици“.

Предложената от Атанасова за конкурса научна и научно-приложна продукция я показва като един много добър познавач на възрожденската история на търновския регион и напълно оформен изследовател.

По научната продукция на Светла Атанасова могат да се направят и някои бележки, като основно те са към предложената от нея монография.

Най-съществената от тях беше посочена по-горе и се отнася до структурата на книгата. Освен това, отделните глави имат еднотипно съдържание и това не позволява читателят да се ориентира добре в стопанските процеси, развиващи се в Арбанаси региона през разглеждания период.

Наред с това има известно разминаване между заглавието и съдържанието на книгата. В текста се показва развитието не само на търговията, но и на другите сфери на стопанската дейност на арбанасчани, т.е. изложението има по-общ характер и, според мене, излиза извън декларираната цел в заглавието. В него намират място и други процеси, като народополезната дейност, социалните практики, благотворителните инициативи на жителите на Арбанаси и др., които не са в полето на търговията.

Към книгата имам и някои други по-конкретни и по-незначителни забележки, които са свързани с терминологията, начина на изложение на материала и др.

Всички направени бележки са в полето на научната дискусия. С тях не се намалява качеството на научно-изследователската и научнопрактическата дейност на Светла Атанасова и тя с основание може да получи академичната длъжност „доцент“ в научна област 2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.2. История и Археология, научна специалност „История на България“ (История на Българското Възраждане) за нуждите на Регионален исторически музей – Велико Търново, за което **аз ще дам своя положителен глас.**

01.09.2017

гр. София

Подпис:

